

DOI 10.31651/2524-2660-2019-4-24-29
ORCID 0000-0001-5981-9203

КОВАЛЕНКО Світлана Миколаївна,

кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри практики англійської мови,
Сумський державний педагогічний університету імені А.С.Макаренка
e-mail: sveta_kovalenko@ukr.net

УДК 374.71(410)

ПЕРСПЕКТИВИ БАЗОВОЇ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ (БРИТАНСЬКА ПРАКТИКА)

Досліджено особливості функціонування системи базової освіти дорослих у Великій Британії.

Розглядаються основні нормативні документи та державні освітні ініціативи, спрямовані на подолання проблеми низького рівня базових вмінь (прозова, обчислювальна та диджитальна грамотність).

Окреслюється стан та динаміка рівня базових вмінь дорослих у Британії починаючи з 1970-х років до теперішнього часу, включаючи національні та міжнародні дослідження проблеми функціональної неграмотності в межах просторового поля дослідження.

Висвітлюються наслідки негативного впливу недостатнього рівня грамотності населення на економічні показники країни.

Ключові слова: базова освіта дорослих; функціональна неграмотність; базові вміння; прозова грамотність; чисельна грамотність; диджитальна грамотність; освітня стратегія; освітня політика; компетентності; коледжі продовженої освіти; центри освіти дорослих.

Постановка проблеми. На сьогоднішній день можна з упевненістю стверджувати, що українське суспільство чітко усвідомлює важливість та необхідність підтримки освіти дорослих в нашій країні. Про це свідчить прийняття у 2017 р. Закону України «Про освіту», статтею 10 серед іншого визначено, що невід'ємною складовою освіти є освіта дорослих, а також додається конкретний перелік основних компонентів (професійне навчання працівників; курси перепідготовки та/або підвищення кваліфікації; безперервний професійний розвиток; будь-які інші складові, що передбачені законодавством, запропоновані суб'єктом освітньої діяльності або самостійно визначені особою) [1]. На жаль, наразі в Україні відсутня цілісна концепція, державна політика та стратегія впровадження освіти і

навчання дорослих, але відповідні кроки вже відбуваються досить давно і перебувають у стадії наукових розробок та відповідних законопроектів.

Суттєвою прогалиною у питанні розгляду освіти дорослих в нашій країні є ігнорування або поверхневий аналіз проблеми базових вмінь дорослого населення, до яких відносяться елементарні вміння читати, писати, рахувати, а останнім часом, вміння користуватися інформаційними технологіями. Стереотипно вважається, що система шкільної освіти здатна сформува-ти ці вміння, а отже, проблеми як такої не існує взагалі. Між тим, міжнародні дослідження вказують на те, що 70 млн. європейцям не вистачає адекватних навичок читання та письма, а також навичок обчислення [2].

Розвинені європейські країни активно займаються проблемою підвищення рівня базової освіти дорослих. Серед останніх ініціатив у цьому контексті Радою ЄС у 2016 р. було прийнято «План розвитку нових навичок для Європи», згідно яким запропоновано державам-членам запровадити гарантії для підвищення рівня базових навичок дорослих, зокрема, визначити заходи, які вони вживають для реалізації програми «Шляхи підвищення рівня навичок – Нові можливості для дорослих».

Дане дослідження пропонує розгляд досвіду вирішення цієї проблеми у британській системі освіти, де освіта дорослих є одним із пріоритетів державної політики, ґрунтується на давніх історичних традиціях, високоякісних показниках, фундаментальних науково-педагогічних розвідках, а практика реалізації довела свою дієвість та ефективність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сучасному етапі розвитку педагогічної науки освіти дорослих набула великого значення. Особлива увага вітчизняних дослідників зосереджена на системі підготовки професійних педагогічних кадрів та післядипломній педагогічній освіті в Англії. Ґрунтовний аналіз надбань англійської педагогіки у цьому напрямку подано у роботах С. Алферова, Г. Андреевої, В. Гаргай, М. Євтуха, Є. Ісаєвої, Ю. Кіщенко, О. Леонтєвої, Л. Пуховської, А. Парінова, Д. Сабірової, С. Синенко, О. Сухомлинської, В. Рижова, Н. Яцишин. Вивчення стану системи вищої освіти у Великій Британії стало предметом наукових досліджень А. Глузмана, О. Карпенка, К. Корсака, Л. Котоміної, І. Марцинковського, Н. Нікандрова, А. Рябова, Л. Торяник, Н. Федорової, К. Цейкович, В. Шейко. Ретроспективний огляд розвитку різних форм освіти дорослих в Англії подано у науково-педагогічних та історичних дослідженнях Д. Антонової, К. Андерсона, А. Готалова-Готліба, Л. Кертмана, П. Міжуєва, К. Салімової, Л. Сундукової, Р. Тантлевської, Л. Федєєвої.

Проте, аналіз науково-педагогічної досліджень дає можливість стверджувати, що британський досвід подолання проблеми неграмотності дорослого населення через систему базової освіти дорослих не був предметом системного вивчення й спеціального аналізу.

Мета статті – проаналізувати стан, особливості та можливості базової освіти дорослих на прикладі британської практики.

Виклад основного матеріалу дослідження. Суспільна потреба підвищення рівня загальної освіти дорослого населення Англії привернула до себе пильну увагу британських вчених на початку 1970-х рр. у контексті глобальної проблеми *неграмотності*, загострення якої було викликане бурхливими соціально-економічними змінами та зростаючими у зв'язку з цим вимогами до загальноосвітнього рівня працівника. Проведені в Англії у 1973 році дослідження виявили близько двох мільйонів неграмотних людей, що мають, за визначенням Агенції з базових вмінь, «низький рівень вмінь читати, писати та говорити англійською, використовувати арифметичні дії на рівні, що є достатнім для повноцінного функціонування та розвитку у побутовому, професійному та громадському житті» [3, с. 3]. Таким чином, як стає очевидним з даного визначення, проблема елементарної неграмотності переросла у проблему мінімальної функціональної неграмотності, що підкреслювала неспроможність здійснення людиною своїх грома-

дянських та соціальних обов'язків через відсутність або низький рівень базових вмінь та навичок.

Державні, громадські та добровільні організації Англії ініціювали ряд освітніх заходів, скерованих на ліквідацію цього негативного соціального явища. Першим кроком стало проведення у 1974 р. загальнонаціональної кампанії «Право читати», для реалізації якої Департамент освіти та науки виділив субсидію у розмірі 1 млн. ф.ст. [4, с. 13]. Кошти було направлено на підтримку місцевих органів управління освітою та недержавних організацій у роботі відповідних навчальних програм, а також для підготовки спеціальних педагогічних кадрів та необхідних навчально-методичних матеріалів.

Суттєвим внеском у справу ліквідації загальної неграмотності населення Англії стала діяльність національних радіо- та телетрансляційних компаній, які пропонували короткі навчальні програми від найпростіших, що допомагали розвивати мотивацію до навчання, до більш комплексних, орієнтованих на формування основних навичок грамотності, та спеціальних передач для вчителів. Таким чином, до 1978 р. була створена розгалужена інфраструктура, яка щорічно могла запропонувати навчальні програми з елементарної грамотності близько 70 тис. дорослих із залученням 450 штатних організаторів та викладачів, 4 500 співробітників, що працювали неповний робочий день, та 40 тис. вчителів-волонтерів та їх помічників [4, с. 14–16].

На початку 1980-х рр. у зв'язку із загальним скороченням державних інвестицій у систему освіти державні субсидії на кампанії підвищення рівня грамотності були значно скорочені. Більшість утриманих коштів були скеровані на здійснення прикладних досліджень вже проведених програм та публікацію отриманих результатів. Слід відзначити, що дані кроки були викликані неусвідомленням можливих наслідків проблеми, що від самого початку здавалася лише тимчасовим явищем. І тільки у 1990-х рр. стало очевидним, що функціональна неграмотність набула загальнонаціонального масштабу і потребує регулярного державного втручання. З огляду на це законом 1992 р. «Про подальшу та вищу освіту» програми підвищення рівня базових вмінь були офіційно включені до національної системи освіти як складові системи освіти дорослих [5].

Проте незважаючи на цілий ряд державних постанов та законів, освітніх кампаній та програм, що сприяють підвищенню рівня базової грамотності дорослого насе-

лення Англії, кількість функціонально неграмотних у країні зростає. Цей факт підтверджується рядом міжнародних та національних оглядів. Дослідження 1997 р. виявили в Англії «шокуючу кількість дорослих – 7 мільйонів осіб, що не можуть читати та писати на тому рівні, який вимагається від 11-річного школяра» [6, с. 9]. Дослідження 2013 року підтвердили, що 17% дорослих мають низький рівень прозової грамотності, у випадку з цифровою грамотністю показник є значно вищим – 24% [2]. При цьому позначається, що низький рівень грамотності значною мірою відбивається на особистих та громадських досягненнях в життєдіяльності людини. Підраховано, що за весь трудовий стаж ця категорія населення в середньому недоотримує 50 тис. ф.ст. заробітної платні. Крім того, ці люди більшою мірою схильні мати проблеми зі здоров'ям та скоювати правопорушення [7, с. 8]. Отримані показники вдвічі перевищили дані аналогічного дослідження у Швеції та засвідчили значні відставання від Канади та Німеччини.

Дослідження також виявило основні соціальні групи, що найбільше «страждають» від низького рівня базових вмінь, а тому потребують проведення негайних та оперативних заходів, скерованих на вирішення цієї проблеми:

- особи старші 45 років, що мають низький рівень освіченості через слабку шкільну підготовку;
- особи, що залишили школу в мінімально можливому віці;
- безробітні або задіяні в некваліфікованих та напівкваліфікованих професіях;
- категорії населення з низьким рівнем прибутку або ті, що отримують соціальну допомогу [6, с. 23].

Нова «парадигма неграмотності», що підкреслює слабкість британської шкільної системи освіти, стає першим «камнем спотикання» для перспективи подальшого отримання нових спеціальностей вже на дорослому етапі життєдіяльності. Так, згідно з дослідженнями, можливість пройти курси підвищення кваліфікації з відривом від виробництва отримали 26% дипломованих спеціалістів англійських компаній порівняно приблизно з 5% некваліфікованих працівників [7, с. 11]. Дослідження також виявили, що 49 з 50 професійних вакансій «закриті» для людини, яка не має початкового рівня базових навичок, і тільки 50% запропонованих професій доступні для тих, хто має тільки базову загальну освіту [8, с. 5].

Функціональна неграмотність населення має також загальнонаціональні наслідки. Так, щорічно економіка Великої Британії

втрачає 4,8 млрд. ф.ст. через загальноосвітню некомпетентність робочої сили. Кожен п'ятий роботодавець заявив про значні прогалини у базових вміннях своїх службовців [3, с. 5]. За підрахунками спеціалістів, низький рівень базової грамотності коштує фірмі з персоналом у 50 осіб щонайменше 165 тис. ф.ст. щорічно. При цьому компанії щорічно витрачають на професійну підготовку своїх робочих близько 10 млрд. ф.ст. [3, с. 6].

Проблема низького рівня базових умінь значної частки дорослого населення Англії драматично впливає на рівень загальної продуктивності праці робочої сили, що, в свою чергу, як було підкреслено у звіті Клауса Моузера «Почнемо знову: покращення базової освіти для дорослих» (1999), безпосередньо «позначається на конкурентоспроможності країни на світовому ринку» [6, с. 2]. Так, дані Лондонського Національного інституту соціально-економічних досліджень чітко вказують, що продуктивність праці британської робочої сили значною мірою відстає від інших високорозвинених країн світу: на 39% від США, 15% від Франції, 7% від Німеччини. Паралельно відстають і показники базової освіти дорослого населення Англії, що, на думку багатьох вчених, і зумовлює економічне відставання колишньої «майстерні світу» від її головних конкурентів на світовому ринку [7, с. 3].

Аналіз критичних джерел з даного питання дозволив виділити основні причини низьких показників Британії в галузі базових вмінь порівняно з іншими державами:

- відсутність узгодженості та уніфікації навчальних планів;
- неадекватна оцінка освітніх потреб потенційних «споживачів»;
- недостатня забезпеченість відповідними педагогічними кадрами з домінуючим відсотком викладачів системи неповного робочого дня;
- відсутність єдиних вимог щодо інспектування базових курсів;
- низькі показники результативності освітніх програм [6, с. 42].

Аналіз основних недоліків системи базової підготовки дорослих в Англії свідчить про потребу докорінного реформування її з точки зору структури та змісту. Починаючи з 1997 р. одним і пріоритетних напрямків державної освітньої політики став курс на чітке регулювання системи базової освіти дорослих на національному рівні. Зокрема, було запропоновано реалізацію програми «Національна стратегія» (1999 р.) та «Вміння для життєдіяльності: Національна стратегія покращення рівня грамотності дорослих» (2001 р.). Вказані програми ста-

вили перед собою амбіційні цілі, зокрема, скорочення функціонально неграмотних на 50% за перші десять років; запровадження національно узгоджених стандартів, що спираються на новий навчальний план та нову кваліфікаційну систему, зручні як для роботодавців, так і для окремих осіб; введення системи національного тестування для перевірки рівня навчальних досягнень, розробка відповідного пакету навчально-методичних матеріалів; надання повної та вичерпної інформаційно-орієнтаційної допомоги стосовно можливостей підвищення рівня базових вмінь; покращення системи підготовки відповідних педагогічних кадрів, що будуть працювати в системі повного робочого дня (збільшення кількості викладачів з 4 тис. до 15 тис.; підвищення якості підготовки педагогічних кадрів шляхом запровадження відповідних професійних кваліфікацій для вчителів у галузі базових вмінь); повне державне фінансування всіх курсів та програм, що передбачають підвищення рівня базових вмінь дорослих; ефективне використання новітніх інформаційних технологій; створення мережі з двох тисяч навчальних центрів у приміщеннях шкіл, коледжів і на підприємствах для організації та проведення відповідних курсів [5, с. 35–42; 10, с. 5–6].

Подальші кроки уряду у вигляді плану-стратегії «Вміння для постійного зростання» (2010 р.) та плану-реформи «Нові виклики – нові шанси» (2011 р.) лише посилили увагу уряду до проблеми. Дослідження продовжували підтверджувати необхідність подібних заходів, адже показники базових умінь дорослого населення Британії залишалися на відносно нижчому рівні у порівнянні з її основними економічними конкурентами. Це підтвердилося Міжнародним дослідженням вмінь дорослих, яке проводилося в Британії у 2012 році у рамках Програми для міжнародного оцінювання компетентностей дорослих (PIAAC), ініційованою Організацією Економічної Кооперації та Розвитку [2]. У контексті розширення сучасного поняття базових умінь та включення до його складу вмінь користуватися інформаційними технологіями, з 2021 року планується, що всі кваліфікації, орієнтовані на отримання дорослими учнями базових цифрових вмінь, будуть фінансуватися за рахунок держави [9].

В рамках соціально-орієнтованої державної політики британського уряду, цільовими групами державних ініціатив з ліквідації мінімальної функціональної неграмотності дорослого населення були визначені такі цільові групи: безробітні, малозабезпечені, в'язні та правопорушники, низькок-

валіфіковані робітники. Згідно з дослідженнями, саме вказані категорії населення найбільше потерпають від низького рівня базових вмінь. Так, кожний третій безробітний володіє базовими вміннями та навичками на рівні, що вимагається від 11-річного школяра; більш ніж 30% осіб, які мають низький показник грамотності, користуються державною соціальною допомогою для малозабезпечених [10, с. 10].

Основним провайдером освітніх послуг з базових вмінь для дорослих в Англії на сьогодні залишаються коледжі продовженої освіти (FE colleges) – вони обслуговують 2/3 загального числа дорослих студентів учасників програм базової грамотності. Решту провайдерів освітніх послуг, орієнтованих на підвищення рівня базових вмінь дорослих, становлять: центри освіти дорослих, Асоціація робітничої освіти, місцева влада та, в деяких випадках приватні провайдери.

Слід зазначити, що більшість коледжів продовженої освіти виявляють стійку тенденцію реорганізації змісту навчальних програм, у тому числі курсу базової грамотності як обов'язкового, не тільки у навчальні плани для дорослих студентів, а й частіше для «традиційних» студентів. За даними Агенції з питань навчання та розвитку вмінь, більш ніж 80% студентів традиційного віку також мають прогалини у базових вміннях, а тому потребують їх покращення [7, с. 15].

Звичайно, структура та організація курсів базової грамотності для дорослих не має якоїсь єдиної схеми для всіх навчальних закладів. Проте практично всі вони проводять напівзаочні заняття (вечірні, курси вихідного дня), що у багатьох випадках можуть проходити «поза кампусом» (початкових та середніх школах, церквах, центрах освіти дорослих, кампусах колежу та ін.).

Активне залучення дорослого населення до підвищення рівня базової підготовки відображено у результатах статистичних досліджень. За останні десятиліття число осіб, які залучалися до подібних ініціатив зросло з 100 000 у 1989 р. до 1 083 000 у 2012 році, на сьогодні спостерігається тенденція зниження активності – 664 200 у 2018 році [11; 8].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, проблема базових умінь дорослих набула в Англії національного масштабу, що на сьогодні досить активно та ефективно вирішується спільними зусиллями державних та недержавних організацій. Дієвими кроками на шляху до подолання проблеми неграмотності дорослого населення є: стандартизація та конт-

роль на національному рівні, широка державна фінансова підтримка, активне залучення приватних та бізнесових структур до справи фінансування та організації програм з розвитку базових вмінь персоналу, підготовка спеціальних педагогічних кадрів, орієнтованих на роботу з дорослими учнями.

Проведене дослідження не претендує на довершене. У контексті розробки в Україні закону «Про освіту дорослих» перспективним полем подальшої наукової роботи може бути вивчення нормативної бази у цьому напрямку, досвід країн-учасниць у міжнародних опитуваннях, дослідженнях з перспективою участі України у подібних міжнародних опитуваннях, аналіз змісту навчальних програм, орієнтованих на підвищення рівня базової освіти дорослих у країнах з високими якісними показниками функціональної базової грамотності населення.

Список бібліографічних посилань

1. Закон України «Про Освіту» URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page>
2. The International Survey of Adult Skills 2012: Adult literacy, numeracy and problem solving skills in England. Department for Business Innovations and Skills, 2013. 161 p. URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/246534/bis-13-1221-international-survey-of-adult-skills-2012.pdf (дата звернення: 24.10.2019)
3. Adult literacy in the Labour Market: a Literature Review. Edinburgh: Stationery Office, 2001. 45 p.
4. Brooks G. Trends in Standards of Literacy in the United Kingdom, 1948–1996. London: National Foundation for Educational Research, 1997. 23 p.
5. Better Basic Skills: Improving Adult Literacy and Numeracy (Government Response to the Moser Report). London: DfEE, 1999. 48 p.
6. A Fresh Start: Improving literacy and numeracy (The report of the working group chaired by Sir Claus Moser). Sheffield: Department for Education and Employment, 1999. 170 p.
7. Bynner J., Parsons S. It Doesn't Get Any Better. The Impact of Poor Basic Skills on the Lives of 37 Year Olds. London: Basic Skills Agency, 1997. 16 p.
8. The adult skills gap: is falling investment in UK adults stalling social mobility? Social Mobility Commission, 2019. 72 p. URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/774085/Adult_skills_report_2019.pdf (дата звернення: 24.10.2019)
9. Funding for academic year 2019 to 2020 for people aged over 16. Education and Skills Funding Agency, 2018. 20 p. URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/764216/20181212_FINAL_ESFA_funding_letter.pdf (дата звернення: 21.10.2019)
10. Skills for Life: The National Strategy for Improving Adult Literacy and Numeracy Skills. Policy Unit Briefing Paper 14. London: Department for Education and Employment, 2001. 29 p.
11. Further Education and Skills in England November 2017. Department for Education, 2019. 24 p. URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/789173/SFR62_Nov_2017_Mar2019_update.pdf (дата звернення: 22.10.2019)

References

1. *Education Act* (2017). Retrieved 25/10/2019, from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page>
2. *The International Survey of Adult Skills 2012: Adult literacy, numeracy and problem solving skills in England* (2013). Department for Business Innovations and Skills. Retrieved 24/10/2019, from https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/246534/bis-13-1221-international-survey-of-adult-skills-2012.pdf
3. *Adult literacy in the Labour Market: a Literature Review* (2001). Edinburgh: Stationery Office.
4. Brooks, G. *Trends in Standards of Literacy in the United Kingdom, 1948–1996*. (1997). London: National Foundation for Educational Research.
5. *Better Basic Skills: Improving Adult Literacy and Numeracy (Government Response to the Moser Report)* (1999). London: DfEE.
6. *A Fresh Start: Improving literacy and numeracy (The report of the working group chaired by Sir Claus Moser)* (1999). Sheffield: Department for Education and Employment.
7. Bynner, J., & Parsons, S. (1997) *It Doesn't Get Any Better. The Impact of Poor Basic Skills on the Lives of 37 Year Olds*. London: Basic Skills Agency.
8. Bynner, J. & Parsons, S. (1997) *It Doesn't Get Any Better. The Impact of Poor Basic Skills on the Lives of 37 Year Olds*. London: Basic Skills Agency.
9. *Funding for academic year 2019 to 2020 for people aged over 16*. (2018) Education and Skills Funding Agency. Retrieved 21/10/2019, from https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/764216/20181212_FINAL_ESFA_funding_letter.pdf
10. *Skills for Life: The National Strategy for Improving Adult Literacy and Numeracy Skills*. (2001). Policy Unit Briefing Paper 14. London: Department for Education and Employment.
11. *Further Education and Skills in England November 2017*. (2019) Department for Education. Retrieved 22/10/2019, from https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/789173/SFR62_Nov_2017_Mar2019_update.pdf

KOVALENKO Svitlana,

Associate Professor of English Practice Department,
Anton Makarenko Sumy State Pedagogical University

PROSPECTS OF ADULT BASIC EDUCATION (BRITAIN CASE STUDY)

Summary. *Introduction. Facing the challenges of the European and world education community, Ukraine aims at having the best results in all the education branches, putting adult education as one of the priorities of its education policy. In this context the issue of adult basic education takes one of the top places, being absolutely overlooked in our country and triggering us to search for the best examples of solving the problem of low-skilled labour force. So the article reveals the peculiarities of British*

adult education policy aimed at the betterment of adult basic skills in order to help people be more competitive at the labor market and Britain - at the international market.

Purpose. *The article is aimed at the analysis of the government's policy in terms of adult basic education in Britain.*

Methods. *The methods applied are: analysis (retrospective, comparative) and synthesis, classification and*

systematization of data, generalization, education studies literature analysis.

Results. The research conducted made it possible to find out that adult basic education has been the focus of attention of the British government since early 1970s following the result of the national literacy survey in the country. The government allocated money to involve low-skilled adults in basic education. State, community and voluntary providers worked hard hand in hand to solve the problem. In addition, big radio- and broadcasting companies got actively involved in the adult basic skills initiatives.

The next survey conducted in 1999 reported on the scale and causes of poor basic skills among adults in Britain. There is no doubt that one of the reasons of the negative dynamics was cutting down the expenses on basic skills at the beginning of 1980s. Starting with the 2000s the British government turned attention to the problem again and launched national strategy "Skills for life", setting standards for literacy and numeracy, as well as a new system of qualifications to measure achievement against the standards.

The coalition government 2010–2015 continued to prioritize English and Math for all adults who had not yet reached GCSE in these subjects. But Britain again showed relatively poor scores in the 2012 International Survey of Adult Skills conducted as a part of the OECD's

Programme for International Assessment of Adult Competences (PIAAC).

It should be mentioned that all the basic skills courses for adults are funded by the state. In the context of expanding the notion of basic skills and including digital literacy on the list, adult with no or low digital skills will have the opportunity to undertake fully funded digital qualifications based on new national standards from 2021.

Originality. The research reveals the peculiarities of coping with the problem of low-skilled working force in the British educational policy and can be applied to Ukrainian adult education.

Conclusion. The research conducted proves that adult education in our country should be controlled, monitored and supported by the government. The issue of adult basic education must be one of the priorities in the governmental policy.

Keywords: adult basic education; functional literacy; literacy skills; numeracy skills; digital skills; educational strategy; educational policy; competences; further education colleges; adult education centers.

Одержано редакцією 29.10.2019
Прийнято до публікації 30.11.2019